

Europese ooievaar *Ciconia ciconia*

Verspreiding:	Delen van Europa, Afrika, het Midden-Oosten, Centraal-Azië, India
Voedsel:	Kleine dieren, zoals amfibieën (kikkers) en reptielen (hagedissen), insecten en vissen.
Leeftijd:	20 jaar
Gewicht:	2,3 tot 4,4 kg
Broedduur:	ongeveer 33 dagen
Aantal eieren per keer:	3 tot 5
IUCN-status:	Niet bedreigd

Hoe zie ik eruit?

Lange vogel

Er zijn verschillende soorten ooievaars. De Europese ooievaar is het meest bekend. Ook in Nederland komt hij voor. De vogel heeft voornamelijk witte veren, met aan de vleugels en op de rug zwarte veren. De poten en snavel zijn rood van kleur.

De ooievaar kan meer dan één meter hoog worden. Hun lengte hebben ze onder andere te danken aan hun lange poten en lange nek. De mannen worden vaak groter dan de vrouwen. Verder zien de mannen en vrouwen er hetzelfde uit.

Ze zijn gebouwd om door ondiep water te lopen. Aan het begin van de tenen zijn kleine zwemvliezen te vinden, zodat ze stevig in het water kunnen staan.

Zwevers

Ooievaars vliegen met een gestrekte hals. De poten zijn naar achteren gestrekt. Doordat de vleugels groot en lang zijn, kunnen ze goed zweven. Om te zweven maken ze gebruik van opstijgende warme lucht. Deze luchtstroom wordt thermiek genoemd. Zo kost het vliegen weinig moeite.

Kleptantes

De ooievaars maken een bijzonder geluid met hun snavel. Dit wordt 'klepperen' genoemd. Het klepperen is een vorm van communicatie. Zo wordt het gebruikt bij de begroeting van hun partner en bij het wegjagen van onbekende soortgenoten. Bij het klepperen wordt de hals en kop naar achteren gebogen. De snavel wijst dan omhoog.

Waar woon ik?

In waterrijke gebieden en cultuurlandschappen van Europa, Afrika en het zuiden van Azië leeft de ooievaar. In de zomer broedt de ooievaar in grote delen van Europa, ook in Nederland. In augustus vliegen ze in grote groepen naar Afrika om daar te overwinteren. Dit doen ze omdat hier dan niet genoeg voedsel te vinden is. Er zijn ooievaars die niet meer naar Afrika vliegen, omdat er ook in de winter hier voldoende voedsel te vinden is. De ooievaars die wel naar Afrika zijn gevlogen komen in maart terug naar Europa. De route die de vogels vliegen is aangeboren. Jonge ooievaars vinden de weg naar Afrika ook zonder hulp van volwassen vogels. Slechts één op de tien ooievaars overleeft de eerste tocht naar Afrika. Veel ooievaars worden afgeschoten of botsen tegen elektriciteitsmasten.

Wat eet ik?

De ooievaar vangt zijn voedsel meestal terwijl hij loopt door ondiepe moerassen, weiden en akkers. Hij grijpt de prooi door met zijn snavel snel toe te slaan. Ze eten alleen dierlijk voedsel. Op het menu staan regenwormen, insecten, vissen, knaagdieren, kikkers, slangen en hagedissen.

Mijn familie en ik

Trouw aan het nest

Ooievaars nestelen in bomen of op hoge palen. Ook nestelen ze op rotsen of daken van gebouwen. In het algemeen vormen ooievaars paren voor het leven. Zowel het mannetje als het vrouwtje komen ieder jaar terug op het oude nest. Het nest wordt wel elke jaar een beetje opgeknapt. Hierdoor wordt het elk jaar een stukje groter, waardoor het uiteindelijk wel honderden kilo's kan wegen. Een nest is gemaakt van takken.

Braken

Voordat ooievaars paren lopen ze samen in kringetjes rond als paringsdans. Enige tijd na het paren legt het vrouwtje drie tot vijf eieren. Het broeden begint na het leggen van het tweede ei. Het mannetje en het vrouwtje wisselen elkaar met broeden steeds af. De ouders besteden veel aandacht aan het schoonhouden van het nest en het verzorgen van de jongen. Beide ouders zoeken voedsel voor de kuikens. Ze eten dit eerst zelf op. Bij het nest aangekomen laten ze de snavel zakken en braken het voedsel uit, zodat de jongen het vervolgens op kunnen eten. Het voedsel dat overblijft, gooit de volwassen vogel omhoog, vangt het weer in zijn snavel op en slikt het door. De ouders moeten dagelijks ongeveer 4 kg voedsel bij elkaar zoeken om hun kuikens te voeden.

Zwart voetje

Jonge ooievaars worden bijna naakt geboren. Al snel zijn ze bedekt met witte donsveren. Ze hebben een zwarte snavel en zwarte poten. Ze zien er dus heel anders uit dan de volwassen dieren.

Na ongeveer zeven weken beginnen ze het vliegen te oefenen. Ze springen omhoog en slaan hun vleugels uit. Als ze tien weken oud zijn, vliegen ze uit. 's Nachts en soms ook overdag keren ze terug op het nest. Ze bedelen dan om voedsel. Ouders blijven de kuikens voeren totdat ze het 'gebedel' zat zijn. Vanaf dat moment moeten de jonge ooievaars zelf voor hun voedsel zorgen.

Help!

In Nederland was de ooievaar bijna verdwenen. De laatste jaren neemt het aantal ooievaars weer toe. In Nederland is deze vogelsoort geen bedreigde diersoort meer.

Mede dankzij speciale fokprogramma's en herplaatsing van de vogels in het wild, is de ooievaar in Nederland er weer bovenop gekomen.

In Afrika lopen de ooievaars nog steeds gevaar. In sommige gebieden wordt er veel op de vogels gejaagd en sterven ze doordat ze tegen een elektriciteitsmast vliegen. In sommige landen zijn witte bollen aan de elektriciteitsmasten gehangen. Zo zien ooievaars dat er een elektriciteitsmast staat.

Het hoge sterftcijfer in Afrika is verder te wijten aan de veranderingen in het klimaat. Door droogte en woestijnvorming is er minder voedsel te vinden.

Wist je dat...

... de ooievaar in het Duits en Fries geluksbrenger betekent?

De volksnaam van de ooievaar is in het Duits en Fries 'Adebar'. Dit betekent 'geluksbrenger'. Ook wordt er vaak gezegd dat als er een baby is geboren de ooievaar langs is geweest.

Meer informatie?

Klik voor meer informatie over de Europese ooievaar op de volgende link:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clippopup/20110330_ooievaar01

Wil je weten, in welke dierentuin je deze diersoort in het echt kunt zien, gebruik dan de 'Dierzoeker' op www.nvddierentuin.nl.